

Nemzetpolitikai összefoglaló

2015. 21. hét

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

NPKI | NEMZETPOLITIKAI
KUTATÓINTÉZET

Munkabizottság hangolja össze a Kárpát-medencei magyarokat érintő kormányzati munkát

Munkabizottságot hozott létre a Kormány azzal a céllal, hogy összehangolja a Kárpát-medencei magyarokkal kapcsolatos kormányzati munkát - közölte Lázár János Miniszterelnökséget vezető miniszter csütörtökön. Lázár János elmondta: a május 20-i kormányülésen áttekintették a Kárpát-medencei magyarság helyzetét, azon belül a magyar kormány támogatáspolitikáját. Utóbbival kapcsolatban a kabinet úgy döntött: az új támogatási rendszer középpontjában a gyermekvállalásnak és az oktatás-nevelésnek kell állnia a határokon túl is - ismertette. A megújuló támogatáspolitikában a magyar kormány kiemelt szövetségesként tekint a határon túl működő történelmi egyházakra, azokra a településekre, ahol a magyarságnak sikerült megőriznie a demográfiai többséget, valamint a vállalkozói érdekképviselőkre - mondta Lázár János.

A kisebbségek helyzete nem az egyes országok belügye

Potápi Árpád János nemzetpolitikai államtitkár a Nemzetpolitikai Kutatóintézet (NPKI) által „Az európai kisebbségvédelem kihívásai” címmel rendezett nemzetközi konferencián kiemelte: a magyar kormányzat a kisebbségi jogérvényesítés fontos szereplőjeként tekint az Európai Nemzetiségek Föderatív Uniójára (FUEN), amely európai szinten kifejtett lobbitevékenységével jelentős mértékben hozzájárul ahhoz, hogy a döntéshozók és a közvélemény figyelmét a nemzeti kisebbségek mai napig megoldatlan kérdésére irányítsa. Üdvözölte a FUEN 60. kongresszusán elfogadott határozatot, amelyben az szervezet az Európai Unióban működő kulturális és területi autonómiák legjobb gyakorlatainak alkalmazását, a régiók történelmi, kulturális, nyelvi, vallási és hagyományos értékeinek figyelembe vételét kéri Romániától és Szlovákiától. Elmondta, a magyar érdekek képviselője szempontjából rendkívül fontos, hogy több magyar tagja is van az ernyőszervezetnek. Az aktív tagság lehetővé teszi, hogy a közösségek nemzetközi téren is rámutathassanak egy-egy országban fennálló visszás helyzetre, különösen pedig annak megerősítésére szolgál, hogy a kisebbségek helyzete nem az ország belügye - jegyezte meg Potápi Árpád János. Hans Heinrich Hansen, a FUEN elnöke elmondta: vannak olyan kisebbségek, amelyek jobb helyzetben vannak, de vannak olyanok is, akiket egyáltalán nem vesznek figyelembe Európában, a politika nem feltétlenül támogatja őket, mert nem fűződik hozzá érdeke - állapította meg, és kitért arra: negyvenmillió ember él kisebbségben az unióban, azaz minden hetedik polgár. Megjegyezte: nagyon hamar eltűnhet az a kisebbség, amelynek nincsenek meg az oktatási intézményei. A legnagyobb probléma, amivel küzdenek, az ukrán helyzet - jelezte, hozzátéve: az a tapasztalatuk, hogy a kisebbségi problémák a nemzetállam gondolatával függenek össze. Az intézményrendszer sokszor gazdasági hatások alatt áll, és a kisebbségi érdekeket, jogokat nem nagyon veszik figyelembe. Harcolni kell azért, hogy a polgároknak több beleszólása legyen a politikába,

és vissza kellene térni ahhoz a célhoz, hogy a döntések a polgárok közelében szülessenek meg - közölte. Kántor Zoltán, az NPKI igazgatója zárszavában központi kérdésnek nevezte a kisebbségvédelmet, amelynek a FÜEN fontos szervezete. Hozzátette: a FÜEN 32 országból mintegy 90 tagszervezettel a legnagyobb ernyőszerkezete az óshonos kisebbségeknek.

Hű maradni a hithez, szülőföldhöz, anyanyelvhez

Százezrek vettek részt a Kis- és Nagysomlyó-hegy közötti nyeregben bemutatott szabadtéri pünkösdi szentmisén szombaton. Az összmagyarság ünnepeként is emlegetett pünkösdi búcsúra nemcsak a Kárpát-medencéből, hanem többek között a Fülöp-szigetéről, Franciaországból, az Egyesült Királyságból és Kongóból is érkeztek zarándokok. A szentmise elején Urbán Erik OFM, érseki helynök, a csíksomlyói templom igazgatója köszöntötte az egybegyűlteket. Elmondta, hármas pasztorális évet ülnek a csíksomlyói kegyhelyen: „a Ferenc szentatyánk által meghirdetett megszentelt élet évét, a gyulafehérvári főegyházmegyében a szórvány évét, a csíksomlyói kegyhelyen pedig jubileumi Mária-évet ülünk abból az alkalomból, hogy a mi drága kincsünk, a csíksomlyói Segítő Szűzanya kegyszobra körülbelül ötszáz éves. Hazajöttünk, mert jó nekünk édesanyánk szentélyében összegyűlnünk, akinek oltalmát kérjük. Erre hívja fel figyelmünket a jubileumi év mottója, amely egyben a pünkösdi búcsú mottója is: Oltalmad alá futunk.” Jakubinyi György minden kegyelem közvetítőjének nevezte a Szűzanyát. A kánai menyegzőt hozta fel példának Szent János evangéliumából. A Szűzanya jelzi Szent Fiának, hogy elfogyott a bor, ő azt válaszolja: Asszony, mi közöm hozzád? Még nem jött el az én óráim. A szónok rámutatott, hogy e kijelentés teológiai mélysége az, hogy a boldogságos Szűzanyának nincs még hatalma közbenjárni az emberekért szent Fiánál, csak amikor megtörténik a megváltás. A megváltás erejéből nyeri szent Fiától a Szűzanya is minden közbenjáró hatalmát. „A Szűzanyának ezt az üzenetét, ma a 21. században és most a csíksomlyói Szűzanya kegyszobrának ötszázadik évfordulóján a jubileumi Mária-évben úgy foglalhatjuk össze, mai hétköznapi nyelvre váltva: legyünk hűek őseink szent hitéhez és erényeihez, vagyis legyünk hűek katolikus keresztény szent hitünkhöz, legyünk hűek nemzetünkhöz és szülőföldünkhöz, és legyünk hűek anyanyelvünkhöz és anyanyelvi kultúránkhöz” – fejezte be beszédét a pünkösdi búcsú ünnepi szónoka. Áder János, feleségével, Herczegh Anitával közösen vett részt a pünkösdszombati szentmisén, immár harmadik alkalommal. A szertartás után a magyar közmédiának nyilatkozott: „A hűségről szólt ez a szentbeszéd, amit mindannyian megszívlelhetünk. A hit hűségéről, a szülőföldhöz és a nemzethez tartozás hűségéről és az anyanyelv megtartásának hűségéről. Nehéz lenne ehhez bármit is mondani, azt gondolom, hogy ez pont elegendő útravaló mára, holnapra és holnaputánra mindannyiunknak, hogy ki-ki a pünkösdi ünnepeket e

gondolatok jegyében töltse, továbbadva e gondolatok magvas tartalmát hozzátartozóknak, barátoknak, ismerősöknek” – mondta a köztársasági elnök.

Johannis a „problémamentes” magyarokról

Románia és Magyarország kétoldalú kapcsolata jó, és a két országot stratégiai partnerség fűzi össze, de sok mindent lehet javítani – mondta a román államfő az ARD német közszolgálati televízióknak. Klaus Johannis az interjúban a két ország kapcsolatára vonatkozó kérdésekkel kapcsolatban kiemelte, hogy a témáról már elnöki tevékenysége legelső időszakában tárgyalt a magyar kormány képviselőivel. Így „tudjuk, hogy mit kell tenni és tudjuk, hogyan kell tenni” – mondta a román államfő. Hozzátette: „azt hiszem, lehetségessé válik, hogy kapcsolatunkat még jobbra tegyük” és a két ország között „jósomszédi kapcsolat” alakuljon ki. Ez „mindkét ország érdekében állna” – mondta. Klaus Johannis a magyar közösség helyzetéről szólva elmondta, hogy egy „etnikai kisebbség” – az erdélyi szász közösség – tagjaként „nagyon jól” ismeri az „etnikai kisebbségek problematikáját”. Hangsúlyozta, hogy a romániai magyar kisebbségre „egyáltalán nem problémaként” tekint, és úgy véli, hogy a kisebbségek „gazdagítják” az országot, amelyben élnek. Kifejtette: a magyar egy „nagy kisebbség”, amelyben számos vélemény fogalmazódik meg, több párt és számos szervezet működik, és ezek ugyan „eltérő felfogást” képviselnek, de mind arra törekszik, hogy „jobb legyen” a magyaroknak, és éppen ez az, amit valamennyi politikusnak tennie kell választóiért. Ezért a magyar kisebbség részéről megfogalmazódó követeléseket helytelen „eleve problémaként” felfogni – tette hozzá a román államfő, megjegyezve, hogy előfordulnak „különös” követelések és „inadekvát” követelések, de sok „teljesen normális” követelés is, és a román állam ezek „legnagyobb részét” már teljesítette. Klaus Johannis hangsúlyozta, hogy a romániai kisebbségek lehetőségeinek, jogainak számbavételével „gyorsan megállapítható, hogy a már régen megoldott problémákból sokkal több van, mint a megbeszélésre váró problémákból”.

Megegyeztek a pártok: lesz alternatív küszöb

Megegyeztek a pártok vezetői az új parlamenti választási törvény alapelveiről, egyebek mellett arról, hogy a legkisebb megyének is két szenátora és négy képviselője lesz - tájékoztatta az MTI-t szerdán Kelemen Hunor, az RMDSZ elnöke. A képviselőház elnökének irodájában tartott szerdai egyeztetésen a kormánykoalíció részéről többek között Victor Ponta miniszterelnök, a Szociáldemokrata Párt (PSD) elnöke, az ellenzék részéről pedig Alina Gorghiu, és Vasile Blaga, a Nemzeti Liberális Párt (PNL) két társelnöke volt jelen. Az RMDSZ képviselőjében részt vevő Kelemen Hunor szerint a tanácskozáson megállapodtak a - megyei pártlistás választással kialakítandó - kétkamarás parlament létszámáról. Elmondta: a képviselőház létszáma 336-ra csökken (beleértve a 4

külföldön megválasztandó, illetve a 18 kedvezményes módon mandátumot szerző kisebbségi képviselőt), a szenátusé pedig 136-ra (beleértve a két külföldön megválasztandó szenátort). Kelemen Hunor rámutatott: az, hogy minden megyének lesz legalább két szenátora és négy képviselője, pozitív diszkriminációt jelent az olyan - átlagosnál kisebb lakosságú - megyék esetében, mint Kovászna, Szilágy, vagy Tulcea megye. A politikus elmondta: az RMDSZ által javasolt alternatív parlamenti küszöb bevezetésében is egyetértettek, így a legalább négy megyében húsz százalékos támogatottságot elérő politikai alakulatok akkor is bejutnak a törvényhozásba, ha egyébként országos szinten nem lépik át az ötszázalékos küszöböt. Hozzátette: az előírást korábban a választási reformot előkészítő parlamenti különbizottság is elfogadta. Az RMDSZ elnöke elmondta, a külföldön élő választópolgárok a számukra - előzetes regisztráció alapján - megszervezett szavazóköri körzetekben személyesen adhatják majd le voksukat négy képviselőre és két szenátorra. Az MTI érdeklődésére megerősítette: 2016-ban nem levélben szavaznak majd a külföldön élő román állampolgárok. A voksolás előtt fél évvel kezdődő és a szavazás előtt 75 nappal véget érő regisztráció arra szolgál, hogy a választási hatság fel tudja mérni: hány választóköri körzetet kell kialakítani külföldön. Aki nem regisztrált, az külföldön már csak a külképviseleteken adhatja le voksát. Attól függetlenül, hogy hányan járulnak az urnákhoz, a külföldön voksolók négy képviselőt és két szenátort küldenek a törvényhozásba a 43., számukra létrehozandó választókerületből - pontosította Kelemen Hunor, az RMDSZ elnöke.

Konzultatív testületek az MNT-ben

Véleménynyilvánító, véleményformáló jogosítványa lesz a Magyar Nemzeti Tanács konzultatív testületeinek – mondta el Hajnal Jenő, az MNT elnöke a Pannon TV Közügyek című műsorában. Az együttműködésre felkért szakemberek egyebek mellett a felsőoktatás, a közművelődés és a civil szféra területén segítik majd az MNT-t. Május közepén adott ki közleményt Pásztor István, a Vajdasági Magyar Szövetség elnöke. Az állt benne, hogy a VMSZ és az MNT politikamentes szakmai konzultációsorozatot kezdeményez. Az MNT alapszabályában is lefektették, hogy létrehozhat majd konzultatív testületeket. Az elképzelésük az, hogy a legkompetensebb embereket vonják be a munkába, annak érdekében, hogy minél előbb megkezdődjön az érdemi munka – mondta az MNT elnöke. A 150 felkért személy több testületbe tömörül majd. A konzultatív testületek létrehozásának célja egy olyan szakmai párbeszéd folytatása, amelynek eredményeképpen a döntéshozó bizottságok széles körű megegyezésen alapuló terveket tudnak megvitatni és elfogadni. A konzultatív testületek tagjainak a kultúra, a művészet, a felsőoktatás, az oktatás, a közművelődés, az általános civil tevékenység területén lesz véleménynyilvánító joga. A felkért szakemberek több mint 90 százaléka vállalja, hogy részt vesz a Magyar Nemzeti Tanács és a Vajdasági Magyar Szövetség konzultatív testületeinek munkájában. Az MNT

elnöke a Közügyek felvételén elmondta: mindenkinek szíve-joga, hogy eldöntse, részt vesz-e ebben a munkában. A tervek szerint a Magyar Nemzeti Tanács és állandó testületeinek munkája így gazdagodik majd, megteremtve ezáltal a felelősségteljes és széleskörű együttműködést. A visszajelzések alapján több mint 135-en el is vállalták ezt a munkát – jelentette be Hajnal Jenő. Az MNT elnöke elmondta: hamarosan nyilvánosságra hozzák azok listáját, akik vállalták a munkát. Hajnal hozzátette: ebből egyértelműen látszik majd, hogy olyan közösséget erősítő konzultációs testület bontakozik majd ki, amely eredményesen tudja segíteni az MNT munkáját, de a vajdasági magyar közösséget is.

A kárpátaljai tömbmagyarságot átfogó területi-közigazgatási egységet szeretne a KMKSZ

A kárpátaljai tömbmagyarság településeit magában foglaló, magyar többségű területi-közigazgatási egység létrehozásának lehetőségeit vitatta meg a folyamatban lévő ukrainai közigazgatási reform tükrében a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) választmányja szombaton Beregszászon. Brenzovics László, a KMKSZ elnöke, az ukrán parlament képviselője beszámolójában hangsúlyozta, „Kárpátalja és a kárpátaljai magyarság történetének legnehezebb, háborús helyzettel és gazdasági válsággal súlyosbított időszakát éli meg, ezért mindent meg kell tenni a magyar közösség megmaradása, megtartása érdekében”. Hozzátette, a kárpátaljai magyarságnak helyt kell állnia a nehéz körülmények közepette, és most ki kell használnia a közigazgatási reformról szóló ukrán törvény által a nemzeti kisebbségek számára biztosított lehetőségeket. „A kárpátaljai magyaroknak kezdeményezően, saját érdekeiket megfogalmazó kész javaslatokkal kell fellépniük a kistérségek (településtársulások) önkéntes létrehozása és a területi-közigazgatási egységek kialakítása során, nehogy az államhatalom erőszakolja rá saját akaratát felülről a közösségre” – fogalmazott. A tanácskozáson térképekkel illusztrálva vázolták a tömbmagyarság településeit egyesítő, közel 70 százalékos magyar többségű lehetséges új járás határait. A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Lehoczky Tivadar Intézetének és földrajzi tanszékének szakemberei által kidolgozott javaslatok értelmében egy ilyen járás lakossága 170 ezer fő lenne, ebből mintegy 115 ezret tennének ki a magyarok. Az ülésen szó volt az idén októberben esedékes ukrainai helyhatósági választásokra való felkészülésről is. Brenzovics elmondása szerint a KMKSZ – annak ellenére, hogy még nincs kitűzve a voksolás időpontja – készül a megmérettetésre, a többi között közvélemény-kutatást szervez, hogy minél jobb eredményt érhessen el. A fórumon vázolták a Kárpátaljára áramló segélyek és támogatások elosztását irányító koordinációs bizottság tevékenységét. A KMKSZ elnöke ennek kapcsán köszönetét fejezte ki a magyar népnek azért a szolidaritásért és segíteni akarásért, amelyet a nehéz helyzetben lévő kárpátaljai nemzetársak iránt mutat. A KMKSZ választmányja

nyilatkozatot fogadott el, amelyben rendkívül veszélyesnek nevezi és elítéli a kárpátaljai magyarság ellen irányuló, az utóbbi időben elszaporodott provokatív megnyilvánulásokat, hatékony fellépést szorgalmazva a rendvédelmi szervek részéről a hasonló jogsértésekkel szemben. A testület továbbra is kiáll a kelet-ukrajnai konfliktus békés rendezése mellett, felszólítva a katonai hatóságokat, hogy a mozgósítás során tartsák be az ország alkotmányát és törvényeit, s az amúgy is nehéz helyzetben lévő lakossággal szemben ne alkalmazzanak alkotmányos jogokat csorbító intézkedéseket. A nyilatkozat szerint a KMKSZ bizakodóan tekint a közelmúltban elfogadott, az önkormányzatok önkéntes egyesüléséről szóló törvény azon tételére, amely kimondja, hogy az átalakítások során figyelembe kell venni a különböző térségek sajátos történelmi és etnikai sajátosságait. A KMKSZ rendkívül fontosnak tartja, hogy a közigazgatási reform során az illetékes hatóságok fordítsanak nagy figyelmet az önkéntesség elvének betartására, a lakosság nemzetiségi összetételére. Ugyancsak kiemelten fontosnak tekinti, hogy a decentralizáció keretében Kárpátalján alakítsanak ki egy olyan járást, amely egyesíti a határ menti magyar településeket. A KMKSZ egyúttal olyan kistérségek létrehozását szorgalmazza, amelyek nem bontják meg a tömbben élő magyarság egységét.

Kisebbségi önkormányzati választások: „Soha ennyi ember még nem vállalta fel a HMDK-t”

A HMDK első alkalommal indít listát vagy egyéni jelöltet az ország egész területén. Ez összesen 216 saját jelöltet jelent. Még soha ennyi jelöltünk nem volt – jelentette ki Jankovics Róbert, a HMDK ügyvezető elnöke a május 31-ére kiírt kisebbségi tanácsi (önkormányzati) választások kapcsán. Jankovics Róbert elmondta, hogy Horvátország-szerte mindenütt, ahol erre a törvény lehetőséget ad, jelöltet vagy listát állított a HMDK. „Minden egyes helyért megmérkőzünk, kivéve Zágráb városát, ahol teljes mértékben támogatjuk a zágrábiak egységét szimbolizáló 25 jelöltet, illetve Belovár-Bilogora megyét, ahol a két legnagyobb egyesület, a daruváriak és a nagypiszanicaiak jelentik a megyei 25 fős jelölőlista gerincét a MESZ-listával szemben. Ez összesen 216 saját jelöltet jelent Eszék-Baranya, Vukovár-Szerém, Verőce-Dráva mente, Pozsega-Szlavón, Belovár-Bilogora, Sziszek-Moslavina, Zágráb, a Tengermelléki-fennsíki, az Isztriai és Split-Dalmát megyében. Még soha ennyi jelöltünk nem volt, még soha ennyire szerteágazó nem volt a HMDK.’ Arra a kérdésre, hogy mi az oka ennek a nagy aktivitásnak, a következőket mondta: „azért vállalták ilyen sokan a megmérettetést, mert a többnyire MESZ-jelöltek által vezetett kisebbségi önkormányzatok nem biztosították számunkra azt a védelmet, vagy ha úgy tetszik, biztonságot, amelyet az előző két mandátumban megszoktunk. Példaként említhetem Pélmonostort, ahol a magyar önkormányzat egy szót sem szólt, amikor nemrég a polgármester olyan határozatot hozott, amely szerint a magyar

nemzetiségű munkavállaló nem lesz előnyben a többségi nemzet soraiból jelentkezőkkel szemben, de akár említhetném a Tokai István vezette Bellyei járási magyar kisebbségi önkormányzatot is, amely a négy év alatt csak egyszer ült össze, megalakulásakor. És ezek az emberek most újra jelöltként szerepelnek a jelölőlistán”. A MESZ-szel való együttműködéssel kapcsolatban elmondta, noha együttműködést hirdetnek, tetteikkel, megnyilvánulásaikkal mégsem az egységet, hanem a további széthúzást erősítik.

